

Information om
**KØNSUBEHAG,
TRANSKØNNETHED
OG KØNSIDENTITET**
hos børn og unge

HVAD ER KØNSUBEHAG OG TRANSKØNNETHED?

Det kan være svært at forklare præcist, hvad det vil sige, at have kønsubehag (kønsdysfori) eller være transkønnet, men mange beskriver det som, at ens køn indeni ikke passer med hvordan ens krop ser ud.

Når et barn fødes, tildeles det et køn ud fra genitaliernes udseende, og transkønnethed kommer ofte til udtryk ved, at den transkønnede ikke kan identificere sig med dette tildelte køn. Den transkønnede kan måske have svært ved at genkende sig selv i spejlet og bryder sig ofte ikke om at se sine kønsorganer og tænker og opfører sig anderledes end andre med samme tildelte køn.

Det kan påvirke situationer i hverdagen og kan opleves svært og frustrerende.

For mange betyder disse følelser, at det er svært at finde ro omkring sig selv og sin kønsidentitet. Støtte fra de nærmeste pårørende (familie og tætte venner) og hjælp og vejledning fra professionelle fagpersoner, der har erfaringer med at hjælpe børn og unge i lignende situation, kan derfor være en stor hjælp.

De fleste (ca. 75 %) med kønsubehag i barndommen finder deres egen måde, at leve i overensstemmelse med deres tildelte køn.

Kønsidentitet er den opfattelse man har af, hvilket køn man er. For nogle passer den ikke med det køn, der er blevet tildelt ved fødslen.

UNDERSØGELSE OG BEHANDLING

Transkønnethed er ikke en sygdom, men det kan være meget belastende og give gener og ubehag i sådan grad, at man har brug for hjælp. Det kan være enkeltstående rådgivning og vejledning, længerevarende samtaleterapi og for nogle hormonbehandling og operation med henblik på, at ændre kroppen mod det oplevede køn.

Det vides ikke med sikkerhed, hvad der forårsager, at nogle personer har kønsuhed eller er transkønnede.

Forskellige kromosomsygdomme, hormonelle sygdomme eller psykiske sygdomme kan bringe nogle mennesker i tvivl om deres kønsidentitet. Det er vigtigt at opdage sådanne tilstande, inden en eventuel behandling starter, fordi der kan være brug for særskilt hjælp og behandling. Derfor vil du også møde og blive undersøgt af forskellige behandlere.

Undersøgelser og forskning viser, at jo tidligere der sættes ind med rådgivning og vejledning, jo lettere er det for den enkelte at reflektere over sin situation og blive afklaret og sikker i sit videre forløb og de valg, der skal træffes.

BEHANDLERTEAM

Teamet, der tilbyder børn og unge mulighed for rådgivning, vejledning og behandling i forhold til tanker og følelser omkring kønsuhed, transkønnethed og kønsidentitet, består af forskellige behandlere fra forskellige enheder i Region Hovedstaden.

- Sexologisk Klinik, Region Hovedstadens Psykiatri
- Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, afd. Bispebjerg, Region Hovedstadens Psykiatri
- Afdeling for Vækst og Reproduktion, Rigshospitalet
- Gynækologisk Afdeling, Rigshospitalet

Det overordnede formål med kontakten til de forskellige enheder er at hjælpe dig til at blive afklaret om din kønsidentitet og sikker i dine videre valg, samt at kunne tilbyde dig den relevante rådgivning og behandling.

LOVGIVNING

Udredning, observation og behandling følger Sundhedsstyrelsens *Vejledning om udredning og behandling af transkønnede*.

Se:

<https://www.sst.dk/da/udgivelser/2018/sundhedsfaglig-hjaelp-ved-koensidentitetsforhold>

og

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2019/9060>

INDLEDENDE SAMTALER PÅ SEXOLOGISK KLINIK

Hvis du og din familie ønsker rådgivning eller behandling, skal du henvises til Sexologisk Klinik af f.eks. din egen læge. Du modtager herefter et brev med indkaldelse til de indledende samtaler, som vil være tilpasset til, hvem du er, hvor gammel du er og hvad, der giver mening at tale om med dig. Det beskrevne forløb er derfor også kun vejledende.

- **Ved 1. samtale** laver vi en journal og taler med dig og din familie om, hvordan du har det psykisk og fysisk, og hvad det er, du ønsker. Dine forældre/ omsorgspersoner skal med til denne første samtale. I slutningen af samtalen taler vi om, hvordan det videre forløb vil blive.
- **2. og 3. samtale** ligger på samme dag. Først mellem dig og behandleren og bagefter mellem dine forældre/ omsorgspersoner og behandleren. Her vil vi tale mere om din kønsidentitet, og hvordan du oplever den og dens udvikling. Behandleren vil tale med dine forældre/ omsorgspersoner om, hvordan de oplever situationen.
- **4. og 5. samtale** er mellem dig og din behandler. Dine forældre/omsorgspersoner må gerne være med, hvis du ønsker det. Vi taler nærmere med dig om, hvad køn betyder for dig, hvordan du opfatter og beskriver dig selv, og hvordan det viser sig i hverdagen. Hvis det er relevant, vil vi tale med dig omkring seksualitet, og hvordan den kan udspille sig, når man er transkønnet.

Som et tilbud herudover afholdes hver 3-4 måned en familiedag, hvor vi inviterer alle som er i forløb til en hel dag med gruppesessioner og oplæg bl.a. fra unge transkønnede voksne, som kommer og fortæller om deres forløb og proces gennem deres transition.

Nogle af samtalerne kan måske føles svære, da det kan være svært at beskrive ens identitet, eller måske kommer vi til at tale om noget, der gør dig ked af det. Det er vigtigt, at du siger til, hvis noget er svært at tale om. Det er også vigtigt, at du ved, at der ikke er nogle "rigtige" eller "forkerte" svar. Det handler om, at vi gerne vil lære dig at kende og tale med dig om, hvad du gerne vil, så du/din familie træffer de bedste beslutninger.

Alle børn og unge som udredes for kønsuhed henvises sideløbende Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center, da det er vigtigt, at børn og unge, som kæmper med vanskeligheder psykisk eller socialt får hjælp til at håndtere dette.

UNDERSØGELSE PÅ BØRNE- OG UNGDOMSPSYKIATRISK CENTER, AFD. BISPEBJERG

På Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center skal du og dine forældre/omsorgspersoner deltage i en række samtaler med en børne- og ungdomspsykiater eller en specialpsykolog om din livs- og udviklingshistorie, og om hvordan du ellers har det. Du skal også udfylde en række spørgeskemaer, gennemgå en psykologisk undersøgelse, og du får en lægeundersøgelse. Det sker alt sammen som del af en afklaring for eventuelle tegn på fysisk eller psykisk sygdom, indlæringsvanskeligheder eller sociale vanskeligheder, der kan kræve yderligere støtte i dit videre forløb.

At udredning og behandling foregår i psykiatrien skyldes, at her er ekspertisen til at vurdere, om der er psykiske vanskeligheder, der vil kunne komplicere det videre forløb. Samtidig har centeret erfaring med at hjælpe og støtte børn og unge, der sideløbende med deres transkønnethed slås med andre problemer og kan støtte jer i at få hjælp til at håndtere dette, således der sikres et godt fundament omkring den unge med kønsbehag.

Hvor længe forløbet i Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center varer, afhænger af en individuel vurdering, men vi vil altid sikre, at både du og dine pårørende løbende bliver inddraget, og er med til at træffe de endelige beslutninger.

***- DET KAN VÆRE SVÆRT AT STÅ VED. OG
FOR NOGEN ER DET OGSÅ SVÆRERE END
FOR ANDRE.***

***MEN VI ER ALLE SAMMEN FORSKELLIGE,
OG DER ER JO INGEN DER PASSER IND I
ALLE KASSER ALLIGEVEL.***

*- JEG ER FØDT SOM EN
PIGE, MEN HAR ALTID
FØLT MIG SOM EN DRENG.*

DET VIDERE FORLØB

Efter samtalerne og undersøgelserne vil I sammen med jeres behandler drøfte og vurdere, hvad der vil være det bedste at gøre videre frem. Der kan være forskellige muligheder afhængig af din situation:

- Det er muligt, at du fortsat har et ønske om at komme i hormonbehandling for kønsbehag, men at du og dine forældre/omsorgspersoner endnu ikke er klar til dette skridt, og derfor tilbydes I flere samtaler til fortsat afklaring.
- Hvis I sammen med jeres behandler kommer frem til, at du er klar til at fortsætte med hormonbehandling, enten stop- og/eller krydshormon, vil du blive henvist til Afdeling for Vækst og Reproduktion, som varetager hormonbehandlingen. Du vil samtidig blive inviteret til samtale ca. en gang hver 3.-6. måned, hvor du har mulighed for at dele dine tanker og følelser omkring processen. Har du været 1 år på kønshormon og du nærmer dig de 18 år, kan du henvises videre til en evt. top-operation på Plastikkirurgisk Afdeling.
- Dine forældre/omsorgspersoner vil også få et tilbud om samtaler.
- Ved behov, kan du få tilbudt psykiatrisk støtte enten i Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center eller der, hvor du bor.
- Det er også muligt, at du/I er kommet frem til, at det ikke umiddelbart drejer sig om transkønnethed, og vi vil så tilbyde dig støttende samtaler uden at hormonbehandling kommer på tale, eller hjælpe dig til at få kontakt med andre behandlere i nærheden af, hvor du bor

Som behandlere følger vi de kliniske retningslinjer, som er givet af Sundhedsstyrelsen på området, og vores opgave er med den største respekt at varetage dit og din families behov for den rette behandling, hjælp og støtte.

UNDERSØGELSE OG BEHANDLING I AFDELING FOR VÆKST OG REPRODUKTION

Hvis du, dine forældre/omsorgspersoner og behandlerne beslutter, at du skal fortsætte i behandling for at ændre din krop, kan du fra pubertetens start få medicin, der sætter din pubertet på pause. Medicinen er et hormon, som populært kaldes for stophormon. Så har du tid til at blive mere sikker i din beslutning, uden at der sker varige forandringer i din krop.

Hvis du er fyldt 15 år eller ældre, er der mulighed for at få medicin i form af kønshormoner, der gør, at din krop udvikler sig i retning mod det oplevede køn. Det betyder, at du får østrogen (kvindeligt kønshormon), hvis dit tildelte køn er dreng, eller testosteron (mandligt kønshormon), hvis dit tildelte køn er pige. Medicinen ændrer langsomt dit udseende og dermed dit kønsudtryk.

På Afdeling for Vækst og Reproduktion, vil en en børnelæge med speciale i hormoner, foretage en undersøgelse af dig. Her bliver der taget blodprøver og knoglealder for at finde ud af, hvor langt du er i din pubertet og vækst. Derudover varetager afdelingen behandlingen med stop- og kønshormon.

Fra 18-års alderen tilknyttes du et behandlerteam på Center for Kønsidentitet på Rigshospitalet eller Aalborg Universitetshospital. Har du henvendt dig sent i puberteten, vil du eventuelt kunne starte hormonbehandling direkte på Center for Kønsidentitet.

***- JEG VAR UTROLIG KED
AF DET, FRUSTRERET OG
IRRITERET. JEG KUNNE
INTET GØRE.***

***FORESTIL DIG, AT DU TROR,
AT DU ER EN DRENG, MEN AT
OMVERDENEN HELE TIDEN
FORTÆLLER DIG, AT DU IKKE
ER DET.***

VIL DU VIDE MERE

Hvis du eller din familie og venner har spørgsmål, er I altid velkomne til at kontakte din behandler eller et af de involverede teams.

I kan også læse mere på:

www.psykiatri-regionh.dk og www.rigshospitalet.dk

BESØGSADRESSER

Psykiatrisk Center København

Sexologisk Klinik
Ole Maaløvsvej 14, opgang 74,
2200 København N.
Tlf. 3864 7150

Børne- og Ungdomspsykiatrisk Center

Ambulatorium for unge
Lersøpark Allé 107, 1.,
2400 København NV.
Tlf. 3864 1173

Rigshospitalet

Afdeling for Vækst og Reproduktion
Blegdamsvej 58, opgang 95,
2100 København Ø.
Tlf. 3545 7958

ANDRE ORGANISATIONER, HVOR DU KAN SØGE VIDEN OG STØTTE

Center for Kønsidentitet, Rigshospitalet: www.rigshospitalet.dk/cki

Center for Kønsidentitet, Aalborg: www.aalborguh.rn.dk/sexologi

Center for Kønsidentitet, Odense (CKIO) - Endokrinologisk Afdeling M): www.ouh.dk/wm359213

Foreningen til Støtte til Transkønnede Børn, www.fstb.dk

LGBT+ Danmark - Landsforeningen for bøsser, lesbiske, biseksuelle og transpersoner, www.lgbt.dk

Region Hovedstadens Psykiatri

Kristineberg 3
2100 København Ø

Tlf. 3864 0000
www.psykiatri-regionh.dk

Grafisk design: RegionH Design
2020

